

TRƯỜNG ĐẠI HỌC CÔNG NGHIỆP HÀ NỘI

TRẦN THỊ TÙNG LÂM - BÙI THANH PHƯƠNG (Đồng Chủ biên)
TRẦN THỊ BÌNH - PHÙNG DANH CƯỜNG

GIÁO TRÌNH

THỂ CHẾ CHÍNH TRỊ VIỆT NAM HIỆN ĐẠI

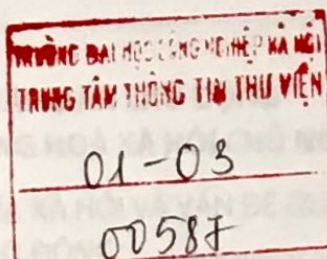
NHÀ XUẤT BẢN KHOA HỌC VÀ KỸ THUẬT

TRƯỜNG ĐẠI HỌC CÔNG NGHIỆP HÀ NỘI

TRẦN THỊ TÙNG LÂM – BÙI THANH PHƯƠNG (Đồng Chủ biên)

TRẦN THỊ BÌNH – PHÙNG DANH CƯỜNG

GIÁO TRÌNH THỂ CHẾ CHÍNH TRỊ VIỆT NAM HIỆN ĐẠI

NHÀ XUẤT BẢN ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

MỤC LỤC

LỜI NÓI ĐẦU	5
CHƯƠNG 1. NHẬP MÔN THỂ CHẾ CHÍNH TRỊ VIỆT NAM HIỆN ĐẠI	7
1.1. MỘT SỐ KHÁI NIỆM CƠ BẢN	7
1.2. ĐỐI TƯỢNG, NHIỆM VỤ VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU CỦA MÔN HỌC THỂ CHẾ CHÍNH TRỊ VIỆT NAM	13
CÂU HỎI ÔN TẬP CHƯƠNG 1	15
CHƯƠNG 2. QUÁ TRÌNH HÌNH THÀNH VÀ CÁC GIAI ĐOẠN PHÁT TRIỂN THỂ CHẾ CHÍNH TRỊ VIỆT NAM HIỆN ĐẠI	16
2.1. QUÁ TRÌNH HÌNH THÀNH, THIẾT LẬP THỂ CHẾ CHÍNH TRỊ DÂN CHỦ CỘNG HOÀ	16
2.2. CÁC GIAI ĐOẠN PHÁT TRIỂN THỂ CHẾ CHÍNH TRỊ VIỆT NAM HIỆN ĐẠI	24
CÂU HỎI ÔN TẬP CHƯƠNG 2	50
CHƯƠNG 3. ĐẶC ĐIỂM THỂ CHẾ CHÍNH TRỊ VIỆT NAM HIỆN NAY	51
3.1. ĐẢNG CỘNG SẢN VIỆT NAM	51
3.2. THỂ CHẾ NHÀ NƯỚC	58
3.3. CÁC ĐOÀN THỂ NHÂN DÂN	64
CÂU HỎI ÔN TẬP CHƯƠNG 3	71
CHƯƠNG 4. QUYỀN LỰC CỦA NHÂN DÂN LAO ĐỘNG TRONG THỂ CHẾ CỘNG HOÀ XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM	72
4.1. MỤC TIÊU CỦA CHỦ NGHĨA XÃ HỘI VÀ VẤN ĐỀ QUYỀN LỰC THUỘC VỀ NHÂN DÂN LAO ĐỘNG	72
4.2. CƠ CHẾ THỰC THI QUYỀN LỰC CHÍNH TRỊ, NHỮNG VẤN ĐỀ ĐẶT RA TRONG QUÁ TRÌNH THỰC THI VÀ PHÁT HUY QUYỀN LỰC CỦA NHÂN DÂN LAO ĐỘNG	78
4.3. NHỮNG GIẢI PHÁP BẢO ĐẢM THỰC THI VÀ PHÁT HUY QUYỀN LỰC CỦA NHÂN DÂN LAO ĐỘNG	83
CÂU HỎI ÔN TẬP CHƯƠNG 4	88

CHƯƠNG 5. ĐỔI MỚI VÀ HOÀN THIỆN THỂ CHẾ CHÍNH TRỊ VIỆT NAM	
THỜI KÌ CÔNG NGHIỆP HOÁ, HIỆN ĐẠI HOÁ.....	89
5.1. KHÁI QUÁT KẾT QUẢ VÀ HẠN CHẾ CỦA QUÁ TRÌNH ĐỔI MỚI THỂ CHẾ CHÍNH TRỊ TỪ 1991 ĐẾN NAY	89
5.2. MỘT SỐ NỘI DUNG SỬA ĐỔI, BỔ SUNG HIẾN PHÁP NĂM 1992.....	94
5.3. ĐỔI MỚI SỰ LÃNH ĐẠO CỦA ĐẢNG	106
5.4. ĐỔI MỚI VÀ HOÀN THIỆN NHÀ NƯỚC PHÁP QUYỀN XÃ HỘI CHỦ NGHĨA.....	113
5.5. ĐỔI MỚI TỔ CHỨC VÀ HOẠT ĐỘNG CỦA MẶT TRẬN TỔ QUỐC VÀ CÁC ĐOÀN THỂ NHÂN DÂN.....	128
CÂU HỎI ÔN TẬP CHƯƠNG 5	130
CHƯƠNG 6. KIẾN ĐỊNH ĐƯỜNG LỐI ĐỔI MỚI THEO ĐỊNH HƯỚNG	
XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VÌ MỤC TIÊU DÂN GIÀU, NƯỚC MẠNH,	
XÃ HỘI DÂN CHỦ, CÔNG BẰNG, VĂN MINH	131
6.1. PHÊ PHÁN NHỮNG QUAN ĐIỂM PHỦ NHẬN CHỦ NGHĨA XÃ HỘI	132
6.2. KIẾN TRÌ ĐỔI MỚI THEO ĐỊNH HƯỚNG XÃ HỘI CHỦ NGHĨA	137
CÂU HỎI ÔN TẬP CHƯƠNG 6	145
TÀI LIỆU THAM KHẢO	146

LỜI NÓI ĐẦU

Khoa học chính trị là một ngành có lịch sử hình thành và phát triển khá lâu trên thế giới. Ở Việt Nam ngành khoa học này được nghiên cứu ứng dụng đưa vào giảng dạy từ đầu những năm 90 của thế kỉ XX nhưng cũng chỉ áp dụng trong những trường, học viện đào tạo chuyên về chính trị. Hiện nay để đáp ứng nhu cầu đào tạo đa dạng, nhiều trường ngoài hệ thống trường Đảng, các trường chính trị đã đưa môn Chính trị học nói chung hay môn Thể chế chính trị Việt Nam vào giảng dạy, trong đó có Trường Đại học Công nghiệp Hà Nội. Để phục vụ tốt hơn công tác nghiên cứu, giảng dạy và học tập, trên cơ sở kế thừa có chọn lọc các công trình nghiên cứu của những nhà khoa học đi trước, cùng với kinh nghiệm sau nhiều năm giảng dạy, tập thể giảng viên khoa Lý luận chính trị – Pháp luật đã tiến hành biên soạn cuốn *Giáo trình Thể chế chính trị Việt Nam hiện đại*.

Đề phù hợp với đối tượng đào tạo, thời lượng giảng dạy và xét trong mối quan hệ với các môn học khoa học Mác – Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, khoa học Luật, để tránh sự trùng lặp, giáo trình chỉ đi vào những vấn đề cơ bản của thể chế chính trị Việt Nam hiện đại từ khi có Đảng Cộng sản Việt Nam như: quá trình hình thành và các giai đoạn phát triển của thể chế chính trị Việt Nam; đặc điểm của thể chế chính trị Việt Nam hiện nay; những yêu cầu và nội dung đổi mới đảm bảo vai trò lãnh đạo của Đảng, quản lí của nhà nước và quyền làm chủ của nhân dân lao động; quyền lực chính trị và những điều kiện đảm bảo cho quyền lực của nhân dân lao động được thực thi trong thực tế.

Thể chế chính trị Việt Nam hiện đại là môn học mới ở nước ta, bởi vậy, khi biên soạn chúng tôi đã nhất quán quan điểm nhận thức dựa trên cơ sở phương pháp luận của chủ nghĩa Mác – Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh; đồng thời môn học phải phản ánh đầy đủ, sâu sắc thực tiễn sinh động, phong phú và mang bản sắc dân tộc của nền chính trị Việt Nam.

Trong quá trình biên soạn, chúng tôi đã nhận được ý kiến đóng góp và kế thừa kết quả nghiên cứu của nhiều nhà khoa học ở Viện Khoa học chính trị –

Học viện Chính trị Quốc gia Hồ Chí Minh, Khoa Chính trị học – Học viện Báo chí và Tuyên truyền, Học viện Ngoại giao. Nhân dịp này, chúng tôi xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc tới các nhà khoa học đã nhiệt tình giúp đỡ, ủng hộ chúng tôi hoàn thành cuốn giáo trình này. *Giáo trình Thể chế chính trị Việt Nam hiện đại* không những là tài liệu hữu ích phục vụ công tác nghiên cứu, giảng dạy của giảng viên mà còn giúp sinh viên thuận tiện hơn trong quá trình học tập.

Đây là kết quả bước đầu, nên khó tránh khỏi khiếm khuyết, chúng tôi rất mong nhận được ý kiến đóng góp của bạn đọc để giáo trình hoàn thiện hơn trong lần tái bản.

Xin chân thành cảm ơn!

Các tác giả